

INTERNATIONAL

EUpDate

Nyhedsbrev om EU og uddannelse

3/2003

DIAMANTOPOULOU OM ARBEJDSMARKEDSREFORMER	2
RÅDSMØDE (BESKÆFTIGELSE, SOCIALPOLITIK, SUNDHED OG FORBRUGERPOLITIK)	4
EUROPÆISKE UNIVERSITETER I VERDENSKLASSE - DEBAT	5
UDDANNELSE I EUROPA 2002 I TAL	7
ENGELSKSPROGEDE UDDANNELSER	8
DEN EUROPÆISKE SPROGPRIS 2003	9
OECD ROSER DANSKE SPROGKRAV	10
STIPENDIER TIL EUROPÆISKE KURSER FOR VOKSENUNDERVISERE	11
UDDANNELSE FOR ALLE - OFFENTLIG HØRING	12

INTERNATIONAL EUpDate

TLF: + 32 2 224 06 70

Blv. du Roi Albert II, 5, bt. 9
B-1210 Bruxelles

FAX: + 32 2 224 06 71
E-mail: dli@dlint.org
Hjemmeside: www.dlint.org

Diamantopoulou om Arbejdsmarkedsreformer

D. 14. marts 2003, en uge før forårstopmødet i Bruxelles og i skyggen af en forestående krig, holdt kommissæren for beskæftigelse, sociale anliggender og arbejdsmarkedsforhold, Anna Diamantopoulou, en tale om arbejdsmarkedsreformer i lyset af Lissabon-strategien.

Status

Diamantopoulou lagde ud med at understrege at arbejdet med Europas arbejdsløshed stadig var øverst på dagsordenen på trods af muligheden for krig.

Derefter klargjorde hun de omstændigheder dette års forårsmøde skulle finde sted under og hun beskrev blandt andet de økonomiske og politiske omstændigheder som vanskelige: den forventede vækst må gang på gang revideres nedad, oliepriserne er uforudsigelige og økonomien lider generelt under manglende tillid og voksende usikkerhed. Dertil er der også den forestående udvidelse, den største i EUs historie, som i høj grad skal medkalkuleres i diverse strategier. Alt dette finder sted samtidig med store debatter om unionens og dens institutioners fremtidige form.

Flere og Bedre Job

Selv om kampen mod arbejdsløshed har været lang og hård, var Diamantopoulou ikke i tvivl om, at det fortsat skal være at finde øverst på dagsordenen. At skabe og vedligeholde kvalitetsprægede jobs er vigtigt i det stadig større EU, og forårstopmødet er hvor økonomi, beskæftigelse og strukturelle ændringer mødes på den samme dagsorden.

Det, der er vigtigt nu er at styrke de tre punkter i den triangel, der hedder økonomi, beskæftigelse og socialpolitik. Vækst er afgørende for skabelsen af jobs, men ikke nok. De strukturelle reformer er nødvendige men heller ikke nok. Samarbejde på tværs af områderne er nødvendige, hvis vi skal have

held med at skabe jobs og et samlet arbejdsmarked.

Det Europæiske Råd bør ikke bruge tid på at finde på nye initiativer men i stedet sørge for at fokusere på implementeringen af de allerede eksisterende initiativer og programmer. For Diamantopoulou betyder det især et videre arbejde med målene for beskæftigelse, med arbejdsmarkedsreformen og socialpolitikken. Det betyder en bedre implementering af beskæftigelsesstrategien og den socialpolitiske dagsorden.

Lissabon-topmødet

I 2000 forpligtede man sig til at nå målet om fuld beskæftigelse inden 2010. Målene, en generel beskæftigelse på 70%, beskæftigelse for kvinder på 60% og for ældre 50%, er specifikke indikatorer og repræsenterer den ultimative test for Europas ledere.

Der er allerede skabt 5 millioner nye jobs, hvoraf de fleste er blevet besat af kvinder. Det må helt klart ses som en succes.

Reformerne har vist deres værd. Selvom indsatsen varierer fra land til land og på trods af den nylige konjunkturedgang er arbejdsløshed og længerevarende arbejdsløshed blevet reduceret over de sidste fem år af beskæftigelsesstrategien. Dette beviser, at det europæiske arbejdsmarked er i stand til at skabe nye jobs, men derfor bør de ikke hvile på laurbærrene.

Diamantopoulou understregede at Lissabon strategien har tjent EU godt og vil fortsat være den rette kurs for den udvidede union. De strukturelle ændringer, der er blevet udført indtil nu har hjulpet i kampen mod den økonomiske nedtur. De ambitiøse mål for 2010 vil dog kunne nås hvis de økonomiske, beskæftigelses og sociale reformer bliver forfulgt energisk.

Ambitionerne forbliver store. På grund af succesen i fortiden er det vigtigt at bekræfte ambitionerne for fremtiden. Der mangler

foreksempel stadig at blive skabt 15 millioner arbejdspladser inden 2010, et arbejde, der besværliggøres af den aldrene arbejdsstyrke.

For at vedligeholde den økonomiske vækst er det derudover nødvendigt at øge produktiviteten, og endelig er det nødvendigt at styrke samhørighed og bekæmpe de stigende uligheder, der kun vil øges efter udvidelsen. Mange risikerer at falde bagud som en konsekvens af de økonomiske og sociale omstruktureringer og en succesfuld integration på arbejdsmarkedet vil forblive hovedvejen til social samhørighed.

Disse udfordringer er kernen i Lissabonstrategien. Kommissionen har foreslået en revideret Europæisk Beskæftigelsesstrategi for den udvidede union, som vil danne grundlag for en debat på forårstopmødet og som allerede har skabt debat på national såvel som europæisk niveau.

Diamantopoulou understregede, at den europæiske beskæftigelsesstrategi er et hovedelement i Lissabon-processen som foreslår at styrke strategien for fuld beskæftigelse og bedre jobs ved:

1. at fuldt ud integrere den europæiske beskæftigelsesstrategi med Lissabonstrategien,
2. at give beskæftigelsesretningslinjerne en midtvejsevaluering,
3. at simplificere de politiske mål og prioriteter og at reducere antallet af retningslinier,
4. at være mere resultatfokuserede og skabe metoder at måle fremskridt på,
5. og at reducere bureaukratiet og sikre bedre styring og fuld deltagelse af alle relevante aktører.

For at nå disse mål foreslår Kommissionen at den nye Beskæftigelsesstrategi fokuserer på tre overordnede mål:

1. Fuld beskæftigelse

2. Kvalitet og produktivitet på arbejdet
3. Et sammenhængende og integreret arbejdsmarked.

Flere specifikke prioriteter er foreslået, blandt andet aktiv og præventiv indsats mod arbejdsløshed, bekæmpelser af sort arbejde, ligestilling mellem kønnene, bekæmpelse af diskrimination af handicappede på arbejdsmarkedet m.fl.

Diamantopoulou udtrykte ønske om at den reviderede beskæftigelsesstrategi skal være mere resultatorienteret i den forstand at der bør være enighed om en række indikatorer og mål, der gør det lettere at måle fremskridt. Diamantopoulou understregede endvidere at de har gjort en stor indsats for at simplificere og strømline reformprocesserne for blandt andet at sikre at parterne kan komme med deres input til Kommissionens arbejde og Rådets beslutninger. I den forbindelse gjorde Diamantopoulou opmærksom på at inden topmødet ville det første sociale trepartstopmøde finde sted, som også for eftertiden skal finde sted op til forårstopmøderne.

Forårstopmødet

Forårstopmødet 2003 vil især fokusere på tre områder når det kommer til beskæftigelse, sociale anliggender og arbejdsmarkedsforhold.

1. Fremskridt for implementeringen af beskæftigelsesstrategien
2. Forslaget om den reviderede beskæftigelsesstrategi
3. Forslaget om at bringe de sociale beskyttelses processer ind under en paraply

Reform og modernisering bør ansøres inden for socialpolitik, økonomi og beskæftigelse samtidig med, at der bør skabes samarbejde på de tre områder, så områderne gensidig kan støtte og styrke hinanden frem for at bekæmpe hinanden.

Vækst

Vækst er vigtig for at skabe jobs og for at nå målene fra Lissabon, beskæftigelsespolitik er ikke nok. I Lissabon indså man at verden er i forandring; globalisering øger konkurrencen, de sociale og økonomiske ændringer skaber nye modeller og mønstre for arbejde, familien og det sociale liv, teknologien udvikler sig med lynets hast, økonomien skifter mod en serviceøkonomi, demografien ændres og udvidelsen står for døren. I den kontekst skal en bæredygtig udvikling skabes, det er en stor udfordring, og inden for de sidste tre år, er der blevet gjort forsøg på at leve op til udfordringen ved at styrke sammenspillet mellem vækst og strukturelle ændringer og samtidig at tage hensyn til den sociale dimension. I den forbindelse fremhævede Diamantopoulou investeringerne i menneskelige ressourcer og at alle skal have muligheden for at bidrage til samfundet og fuldt ud udnytte deres potentiale.

Afslutningsvist konkluderede Diamantopoulou at de ambitiøse beskæftigelsesmål og opbygningen af et moderne Europa ikke er en umiddelbar let opgave, men afgørende for vores fremtid og for den udvidede union.

Rådsmøde (Beskæftigelse, Socialpolitik, Sundhed og Forbrugerpolitik)

På rådsmødet d. 6. marts var de vigtigste punkter, der blev gjort fremskridt på Trepartstopmødet, vikaransattes rettigheder, kønsmainstreaming, social beskyttelse og beskæftigelsesstrategi. Derudover var mødet en generel forberedelse af Det Europæiske Råds Forårstopmøde.

At Vælge at Vokse

Den nye meddelelse fra Kommissionen, *At Vælge at Vokse: viden, innovation og job i et sammenhængende samfund* indeholder flere aspekter end anbefalet af Rådet, blandt andet

er sort arbejde og immigration nye punkter. Det var en kritik af Kommission fra Rådet, som ønsker forenklinger. Sort arbejde og immigration bør måske nævnes, men ikke som hovedpunkter. Det formelle bidrag til Rådet blev godkendt, dog var Italien stadig stor fortalere for, at sort arbejde skulle med som et punkt.

Der var bred enighed om strukturreformerne i forbindelse med Lissabon-strategierne, om strømligning, simplificering af strategierne og om at alle relevante aktører så vidt muligt skal indblandes.

Task Force

Etableringen af en uafhængig beskæftigelses-Task Force blev debatteret. Kommissionens holdning til Task Forcen er positiv og på rådsmødet fik Kommissionen frie hænder til at gå videre med en ide om en Task Force, der skal se på problemerne på arbejdsmarkedet. Ideen kommer fra et fælles udspil fra Storbritannien, Tysklands og Frankrig.

Denne Task Force skal oprettes hurtigst muligt og skal bidrage til topmødet 2004. Der blev lagt op til at det skulle være en forholdsvis lille gruppe (6-8 nøglepersoner) med særlig indsigt eller viden (evt. eksperter) indenfor arbejdsmarkedet som skal kunne levere bidrag til initiativet på kort sigt.

Ministrene var imidlertid uenige om, hvem der skal med i gruppen. Nogle ministre vil have en lille gruppe med de bedste arbejdsmarkedseksperter i Europa. Andre en bredere gruppe, som også tæller arbejdsmarkedets parter. Task Forcen skal være et supplement ikke en afløser for nogen eksisterende grupper eller tiltag.

Pensionisters Forsørgelsesgrundlag

Der blev talt om indikatorer til at kunne måle pensionisters forsørgelsesgrundlag. Ifølge en rapport fra Kommissionen har Danmark flest fattige pensionister (12%). Ifølge Danmark

selv er det tal meget misvisende, de mener kun, at 4% af danske pensionister er fattige. Ellers blev sundhedspleje og ældrepleje ikke videre behandlet.

Det Sociale Trepартstopmøde om Vækst og Beskæftigelse

En af de vigtigste ting på dagsordenen var vedtagelsen af Det Sociale Trepартstopmøde. Til mødet blev de sidste problemer ryddet af vejen og det første Trepартstopmøde blev planlagt til at ligge dagen inden Det Europæiske Råds møde i marts. Her fik parterne mulighed for at komme med deres bidrag til topmødet.

ETUC og UNICE skal stå for det praktiske, blandt andet koordinering af møderne. De offentlige arbejdsgivere skal sidestilles med ETUC og UNICE, som kun skal stå for det rent praktiske. De har på ingen måde højere "rang" end andre organisationer. Der var enighed om at deltagelsen skal være så bred som muligt.

Det Europæiske Sygesikringskort

Sygesikringskortet, der skal afløse E111-formularen, blev ikke videre debatteret. Det videre forløb skal afgøres af den administrative komite, da der ikke kommer noget nyt regelsæt på området.

Vikaransattes Arbejdsforhold

Hovedproblemet i den temmelig heftige debat er at finde en balance mellem at beskytte de vikaransatte bedst muligt samtidig med at de nationale traditioner og praksiser bliver respekteret.

Landene fastholdt i stort omfang de holdninger, der var kendte på forhånd. Danmark ønsker hele EU enig på området. Frankrig og Belgien, der ønsker et socialt Europa, ønsker ikke regler der er "slappere" end dem de har nu, da de ikke ønsker at sænke deres niveau. England ønskede minimumsforhold for vikarer i seks måneder og dermed minimumsløn. Debatten gik derefter på at

minimumslønnen ikke altid er den faktiske løn og vikarer risikerer dermed at få mindre løn end deres fastansatte kolleger.

Frankrig, Belgien og Luxembourg ønsker artikel 4 om restriktioner og forbud slettet.

Der var megen debat om fritagelsesperioden på seks uger i artikel 5. Mange mente, at vikarer skulle ansættes på lige vilkår med fastansatte fra dag et, mens andre gerne så en betydelig længere periode. Danmark har ikke nævnt nogen tidsramme, da de mangler mandat fra Folketingets Europaudvalg. Kommissionen ønsker ikke en periode på længere end seks uger.

Integrering af Kønsaspektet i EUs Politikker (Gender Mainstreaming)

Gender Mainstreaming har været en succes, men der var enighed om, at det kan gå endnu længere. Der var bred enighed om, at der ikke var behov om nye procedurer, og der var ønske om en årlig fremskridtsrapport både på nationalt og EU niveau.

Det Europæiske Handicapår 2003 - Status

Implementering af artikel 13 om ikke-forskelsbehandling af bl.a. handicappede og ældre blev debatteret og det blev påpeget overfor medlemslandene, at de har været for dårlige til at engagere sig især i lyset af at det er Europæiske Handicapår.

Europæiske Universiteter i Verdensklasse - Debat

Kommissionen eftersøger debat om universiteternes og andre højere uddannelsers rolle i det vidensbaserede samfund.

I en meddelelse fra kommissionen d. 5. februar lægges der op til en debat om universiteternes og andre højere uddannelsers rolle i det vidensbaserede samfund og den vidensbaserede økonomi i Europa og om de forhold under hvilke disse skal fungere.

Europas universiteter står overfor store udfordringer som følge af 1) udviklingen i det vidensbaserede samfund og den vidensbaserede økonomi, 2) af behovet for at øge niveauet af uddannelse i alle medlemslande og 3) af målet om at realisere Det Europæiske Forskningsrum.

Universiteterne er centre for højere uddannelse, forskning og udvikling, og derfor har EU brug for et stærkt uddannelses-system. Meddelelsen inviterer alle interesserede parter til at deltage i debatten om centrale emner som finansiering, selvbestemmelse, professionelle standarder, hvordan vi opnår og vedligeholder en høj kvalitet, hvordan universiteterne bedst bidrager til udviklingen og hvordan vi opnår målet for de europæiske højere uddannelser og forskningsrummet.

Philippe Busquin, forskningskommissær, udtaler, ”Universiteterne er centre for forskning og uddannelse og samtidig trækraft for økonomi og udvikling. At investere i universiteterne er den bedste investering vi kan gøre for vores fremtid”.

Indsats på EU-niveau nødvendig

De europæiske universiteter er hovedsageligt organiseret på nationalt og regionalt plan og er præget af en høj grad af uensartethed. Tilfælles har de dog, at de sammen står overfor det store arbejde og behovet for at tilpasse sig udviklingen. Grundet deres centrale rolle, er at skabe et vidensbaseret Europa en chance såvel som en udfordring for universiteterne. Universiteterne udfører deres arbejde i et globaliseret miljø i konstant udvikling, præget af stærk konkurrence for at tiltrække og beholde talent og af konstant udvikling. Og selv om Europas universiteter gør en stor indsats, har de generelt mindre at byde på og færre økonomiske ressourcer end i foreksempel USA. Derfor rettes strukturelle reformer mod at organisere forskellighederne inden for en mere sammenhængene og sammenligneligt

europæisk struktur. Dette er en nødvendighed for at styrke europæiske universiteters tilgængelighed og konkurrencedygtighed både inden for Europa såvel som i resten af verden.

Den Europæiske Dimension

Den vidensbaserede økonomi og det vidensbaserede samfund er baseret på fire indbyrdes afhængige elementer:

1. Produktionen af viden, hovedsagelig gennem forskning.
2. Videreførelsen af denne viden gennem uddannelse.
3. Udbredelsen af viden gennem informations og kommunikationsteknologier.
4. Brugen af teknologisk fornyelse.

Universiteterne er unikke idet de på grund af deres hovedrolle indenfor forskning deltager i alle disse processer.

Debat med Universiteterne og den Offentlige Sektor

Meddelelsen fra Kommissionen udpeger en række områder på hvilke, der er brug for overvejelser og handlinger, og stiller en række spørgsmål såsom:

- Hvordan opnår vi tilstrækkelige og vedvarende indtægter for universiteterne og sikrer os at pengene bliver brugt mest effektivt?
- Hvordan sikrer vi selvstyre og professionalisme indenfor både akademiske- og ledelsesanliggender?
- Hvordan skaber vi nok ressourcer og muligheder indenfor hvilke universiteterne kan opnå og udvikle talent?
- Hvordan får vi universiteterne til i højere grad at bidrage til samfundet?
- Hvordan etableres tættere samarbejde mellem universiteterne og erhvervslivet for at sikre en større og bedre udbredelse og udnyttelse af ny viden økonomisk og samfundsmæssigt i almindelighed?
- Hvordan fostres gennem alle disse områder et sammenhængende,

sammenligneligt og konkurrencedygtigt europæisk uddannelsessystem som efterspurgt i Bologna-deklarationen og som sættes som mål af Europarådet i Lissabon i marts 2000?

Meddelelsen, som er blevet udarbejdet i forbindelse med Europarådets samling foråret 2003, efterspørger indlæg fra alle som beskæftiger sig med højere uddannelse, forskning eller udvikling. Kommissionen vil genoptage debatten til sommer og til den tid udpege passende initiativer, sandsynligvis i en ny meddelelse, til nærmere undersøgelse af undervisningsministrene i Det Europæiske Råd, ministrene for videnskab, teknologi og udvikling i Konkurrenceevnerådet og af ministrene for højere uddannelse ved topmødet planlagt d. 18. - 19. september 2003 i Berlin.

For at bidrage til debatten se http://www.europa.eu.int/comm/research/consultations/list_en.html. Bidrag til Kommissionen skal indsendes inden udgangen af maj 2003. Bidrag til en fællesudtalelse fra ETUCE skal indsendes inden d. 15. maj 2003. Meddelelsen kan ses på DLIs hjemmesiden.

Uddannelse i Europa 2002 i Tal

I januar 2003 blev den femte udgave af *Key Date on Education in Europe - 2002*, en rapport om uddannelsesområdet i Europa udgivet.

Rapporten er et resultat af et samarbejde mellem Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur, Eurostat og Eurodyce. Udgivelsen er finansieret af Den Europæiske Kommissions Generaldirektorat for Uddannelse og Kultur.

Rapporten indholder 145 indikatorer, et bredt udvalg af informationer fordelt på fem kapitler struktureret efter uddannelsesniveau og tre kapitler dedikeret til vigtige emner som undervisning i fremmedsprog, lærerpersonale og finansiering af uddannelse.

Rapporten har en meget bred oversigt over uddannelsessystemerne på alle niveauer i 30 europæiske lande (de 15 EU medlemslande, de tre EFTA/EEA lande og de 12 kandidatlande)

Udgifter til personale står for 70% af uddannelsesbudgettet

Nogle af de informationer rapporten indholder er blandt andet at 70% af uddannelsesbudgettet går til personaleudgifter. En lærers løn i starten af dennes karriere lægger gennemsnitlig på ca. 85% af BNP pr indbygger.

I Europa forbliver ancienniteten hovedfaktoren, der styrer lønstigninger og når lærere trækker sig tilbage modtager de en løn der svarer lidt mere end halvanden gang BNP pr indbygger i deres land.

En elev på en videregående uddannelse koster dobbelt så meget som en elev i grundskolen

Andelen af BNP øremærket til videregående uddannelse er betydeligt lavere end den tilsvarende til folkeskoleundervisning og undervisning på gymnasialt niveau tilsammen. Alligevel er udgifterne pr elev på videregående uddannelser meget højere, faktisk dobbelt så høje som pr elev i grundskolen. Udgifter pr elev inkluderer personalelønninger, som generelt er højere på videregående uddannelser end de andre to niveauer. Også uddannelsesstøtte og studielån er mere brugt på videregående uddannelser.

Privat uddannelse mere afhængig af offentlige midler

Private uddannelser bliver i flere og flere lande i højere grad finansieret af det offentlige. Tilmeldingen på private skoler finansieret af det offentlige er på under 5% af eleverne.

Uddannelsessystemerne i kandidatlandene

Uddannelsessystemerne i kandidatlandene ligner systemerne i EU men skiller sig dog ud på nogle punkter.

- Deres samlede udgifter til alle uddannelsesniveauer og lærerlønningerne er ikke så høje som i EU-landene.
- Deres skoler er mere autonome når det gælder ansættelse og aflønning af personale. På det punkt ligner de de nordiske lande og Storbritannien.
- Forskellen mellem arbejdsløsheden for mænd og kvinder er mindre skarpskåren uanset niveau af kvalifikationer.
- I næsten alle landene bliver børn med et fremmedsprog med det samme integreret ind i undervisningen uden sproglig støtte.
- Deltagelsesniveauet for børn under fire år i uddannelsessystemet er under 50% i forhold til 90% i EU.
- En større del af unge og kvinder har færdiggjort en uddannelse på gymnasialt niveau.

50% af elever i grundskolen lærer mindst et fremmedsprog

At lære et fremmedsprog i grundskolen er obligatorisk i næsten alle lande. I mange af landene lærer mere end 90% af eleverne på højere uddannelser engelsk, som er obligatorisk i 13 lande. Efter engelsk er det mest lærte sprog i grundskolen tysk, og i overskolen fransk. Elever lærer i overskolen gennemsnitlig 1,4 fremmedsprog.

7.000 timers obligatorisk undervisning pr elev

Gennemsnitlig bruger en elev i Europa 7.000 timer på skolebænken, men tallet kan godt være dobbelt så højt i visse lande. Modersmålet (16%) og matematik (12%) er to fag, der tæller for en relativ stor del af undervisningstiden.

De fleste lærere trækker sig tilbage så tidligt som muligt

Ældning af lærerbestanden er en klar trend: 70% af lærere på højere uddannelser er over 40 år og 34% er 50 år eller derover.

Den officielle pensionsalder er 65 men mulighederne for at trække sig tilbage varierer meget fra land til land. Lærer overalt forlader professionen så snart det er dem muligt. Masseflugten fra professionen kan måske vejes op af faldet af antal af unge i den skolepligtige alder.

Nyeste udgivelser

Udover *Key Data on Education in Europe – 2002* er de 2 sidste udgivelser fra Eurydice som følger:

Key Competences – A developing concept in general compulsory education (Survey 5)
Formålet med rapporten er at give de sidste nye informationer om definitioner af og diskussioner om nøglekompetencer i EU medlemslandene.

European Glossary on Education, Volume 4: Management, monitoring and support

Som et supplement til gloselisten over lærerpersonale er der i denne 4. udgave også fokus på andre centrale aktører i det europæiske uddannelsessystem fx. ledelses- og styrings personale.

Nærmere information om rapporterne findes på Eurydices hjemmeside på www.eurydice.org

Engelsksprogede Uddannelser

De videregående uddannelser bliver i højere og højere grad konfronteret med den stigende konkurrence inden for videregående uddannelser på verdensmarkedet. Samtidig er behovet for at tilføje nationale uddannelser en international dimension stadig voksende. Jagten på en løsning til denne udfordring har indtil nu givet udslag i en øget tilgang af kurser på engelsk, verdenssproget inden for den akademiske verden. I den forbindelse har Academic Cooperation Association (ACA)

gennemført en stor undersøgelse af udbuddet af hele uddannelsesforløb på engelsk inden for videregående uddannelse i ikke-engelsktalende lande i Europa. Ud af det er der kommet en rapport *English-Language-Taught Degree programmes in European Higher Education Trends and Success Factors*. Rapporten indeholder blandt andet et sæt anbefalinger til universiteter der har ambitioner om at træde ind i ELTDP verdenen (English-language-taught degree programmes).

Konklusionen på undersøgelsen er, at der i de senere år har været en kraftig vækst inden for området, men at uddannelsesforløb på engelsk udbydes i relativt få lande, især Nordeuropa og visse centraleuropæiske lande er med på banen. Tyskland har det største udbud i absolutte tal, men tages der hensyn til antal institutioner og studerende topper Holland og Finland. Danmark er også registreret som et af de aktive lande.

Det er især de traditionelle universiteter, der har udviklet forløb, mens mvu/kvu-sektorene er med i mere begrænset omfang.

Det overordnede mål med at udbyde uddannelsesforløb på engelsk er at tiltrække flere udenlandske studerende, men også at holde på de nationale studerende, der ellers ville have søgt til udlandet. Inden for den akademiske verden sikrer de internationale studiemiljøer bredere forskningsbasis for universiteterne og udbud i flere lande giver større muligheder for at etablere meget specialiserede programmer, som ikke ville kunne tiltrække nok ansøgere nationalt. Derudover øges de internationale kompetencer som erhvervslivet så ivrigt efterspørger.

De økonomiske hensyn synes at spille en mindre rolle, da det er de færreste institutioner, der rent faktisk tjener penge på aktiviteterne. Der er stor forskel på den nationale økonomiske støtte til udviklingen af

forløbene hvor Tyskland lader til at være det land, der har den mest målrettede strategi på området.

Flere oplysninger kan hentes på ACAs hjemmeside: <http://www.aca-secretariat.be>.

Den Europæiske Sprogpris 2003

Igen i år skal den Europæiske Sprogpris uddeles til særligt nyskabende sprogprojekter og initiativer. Denne gang gælder det hele uddannelsessektoren og fristen for at deltage er d. 15. maj 2003.

I år er der fokus på to temaer, sprogvenlige miljøer og synliggørelse af sproglæring og sprogkundskaber. Projekterne skal knytte sig til mindst et af temaerne.

Sprogvenlige Miljøer.

Projekter eller aktiviteter skal fokusere på og udnytte de forskellige eksisterende muligheder for at synliggøre og udbrede sprog og kultur i hverdagen. Det kan foreksempel være sprogaktiviteter, der involverer flersprogede personer eller herboende udlændinge og aktiviteter mellem venskabsbyer.

Synliggørelse af Sproglæring og Sprogkundskaber.

Undersøgelse viser, at omkring en fjerdedel af Europas befolkning mener, at det er for dyrt eller for svært at lære fremmedsprog. Derfor efterspørger projekter eller aktiviteter, som har til formål at øge borgernes opmærksomhed om sprog og giver mulighed for at opleve fordelene ved at lære fremmedsprog.

Den Europæiske Sprogpris

Den Europæiske Sprogpris gives til nyskabende sprogundervisningsprojekter og initiativer og er en opmuntring til uddannelsesinstitutioner og organisationer inden for sprogverdenen. Prisen kan uddeles inden for uddannelsessektoren, fra børnehaveklasse til voksenuddannelser. Nogle

år kan der være fokus på en bestemt sektor, men i år kan sprogprojekter og sproginitiativer indsendes fra alle uddannelsesniveauer, alle sektorer, og offentlige såvel som private institutioner og organisationer. Projekter kan dreje sig om igangværende eller nyligt afsluttede aktiviteter eller produkter.

Det er den Europæiske Kommission, der står bag prisen, men den bliver administreret decentralt af medlemslandene i EU, Island og Norge. Nationale juryer beslutter hvilke projekter, der skal modtage prisen, det gør de ud fra en række kriterier, vedtaget på både europæisk og nationalt niveau.

Krav

Fristen for at indsende et projekt til den Europæiske Sprogpris, eller The European Language Label 2003, er den 15. maj. Desuden skal projektet opfylde følgende kriterier for at komme i betragtning:

- Initiativerne skal være altomfattende. Alle involverede elementer; lærere, metoder og materialer, skal være med til at sikre, at elevens behov indkredses og opfyldes. De ressourcer, der er til rådighed, skal anvendes kreativt til at stimulere tilegnelsen af sprog.
- Initiativerne skal være værdiskabende i hjemlandet. De skal føre til en kvantitativ og/eller kvalitativ forbedring af sprogundervisningen. Med hensyn til kvantitet betyder det at inddrage flere sprog, navnlig de mindst udbredte. Med hensyn til kvalitet kan det være anvendelsen af bedre metoder end hidtil.
- Initiativerne skal motivere elever og/eller lærere.
- Initiativerne skal være originale og kreative.
- Initiativerne skal have en europæisk dimension.
- Initiativerne skal omfatte innovative foranstaltninger, der kan overføres. De skal tjene som inspiration for andre i forskellige lande og situationer. De bør

f.eks. kunne tilpasses undervisningen i andre sprog eller sprogundervisningen for andre aldersgrupper end dem, de i første omgang er tiltænkt.

Prisoverrækkelsen

I forbindelse med uddelingen af prisen planlægges en prisoverrækkelse i slutningen af 2003. Der vil blive udvalgt 3-5 projekter til at modtage prisen som giver retten til at benytte det særlige European Label-logo på materialer, web-sider m.m.

Derudover vil Europæiske Rejseforsikring sandsynligvis i lighed med sidste år sponsorere en pengepris på 10.000 kr. som tildeles et af de udvalgte projekter.

Baggrunden for kvalitetsmærket

Baggrunden for The European Label eller Det Europæiske Kvalitetsmærke, som det også bliver kaldt officielt, er EU-Kommissionens hvidbog fra 1995, *Undervise og lære: på vej mod det kognitive samfund*, hvis hovedsigte er at bidrage til, at alle EU-borgere behersker tre fællesskabssprog.

Læs evt. mere på Kommissionens side om Den Europæiske Sprogpris:

http://europa.eu.int/comm/education/language/da_label.html

Der findes desuden en database for projekter, der har modtaget prisen siden 1999 på <http://europa.eu.int/comm/education/language/label/index.cfm>

OECD roser danske sprogkrav Sprogkundskaber sammen med en øget indsats mod racisme og diskrimination er nødvendige værktøjer for at sikre integration via arbejdsmarkedet

De skrappe danske krav til udlændinge om at lære dansk får ros fra OECD, der udpeger den høje arbejdsløshed blandt indvandrere som det største problem for integrationen.

”Det er specielt for de nordiske lande, at man har indrettet udlændingepolitikken på

asylansøgere. Det er da prisværdigt ud fra et humanistisk synspunkt, men det har alvorlige konsekvenser for arbejdsmarkedet, fordi det er svært at beskæftige folk, der er flygtet af politiske grunde, som har mistet alt, og som ikke taler dansk,« sagde divisionschef i OECD, Jean-Pierre Garson, da han præsenterede organisationens årsrapport for migration.

”Det er klart, at man ikke som politiker kan anbefale at hæve indvandringen, så længe arbejdsløsheden blandt udlændinge generelt er høj, så derfor er de nye krav om at lære dansk interessante. Den danske ide med at lave netværk, hvor gamle flygtninge hjælper de nye på vej, er også rigtig god”, fortsatte Jean-Pierre Garson.

Stigende tilstrømning

Selv om antallet af asylansøgere blev halveret sidste år i Danmark, er samme tendens ikke slået igennem i resten af OECD, fastslår årsrapporten. Tilstrømningen til verdens rige lande er fortsat stigende på trods af økonomisk krise og skrappe grænsekontrol som led i den internationale kamp mod terrorismen.

Mens temaet indvandring optager alle OECD-landene, er håndteringen af problemet vidt forskellig fra land til land. Mens lande som Danmark, Østrig og Holland har strammet kravene til indrejse, ophold og familiesammenføring, lægger andre OECD-lande som Australien, Canada, USA, Storbritannien, Frankrig og Norge mere vægt på at udvælge de rigtige, dvs. højt kvalificerede indvandrere.

Import af Arbejdskraft

Mange lande har betragteligt øget deres antal af udenlandske studerende for efter endt studium at give dem ret til at blive og arbejde i landet. Visse lande som Portugal, Italien, Spanien og Grækenland har desuden givet opholdspapirer til store grupper af illegale indvandrere. Andre igen har indgået

hjemtagelsesaftaler med udlændingenes oprindelseslande.

Tidligere skabte en FN-rapport røre, da den forudså, at de europæiske lande i de kommende årtier får brug for at importere millioner af arbejdstagere fra udlandet for at kompensere for manglen på arbejdskraft, når babyboomgenerationen går på pension. OECD anlægger en mere forsigtig linie og ønsker ikke at sætte tal på behovet for at afmontere ældrebomben ved hjælp af udlændinge.

”På langt sigt er det klart, at indvandring ikke løser problemet. Der ville være tale om en så gigantisk indvandring, at man umuligt ville kunne løse problemerne med integration” udtaler direktør i OECD, Martine Durand.

Netop problemerne med integration optager de fleste regeringer, konkluderer rapporten. OECD-forskerne opfordrer til at satse på at forbedre uddannelsen af indvandrere og deres børn, og de peger på behovet for at udvikle de ofte ghettoprægede socialt belastede forstæder, hvor flertallet af udlændinge bor. Endelig fastslår rapporten, at sprogkundskaber sammen med en øget indsats mod racisme og diskrimination er nødvendige værktøjer for at sikre integration via arbejdsmarkedet.

Stipendier til Europæiske Kurser for Voksenundervisere

Der udbydes i de forskellige europæiske lande løbende kurser til voksenundervisere, som ønsker at udvikle deres voksenpædagogiske praksis.

Kurserne omhandler foreksempel udvikling af nye metoder i sprogundervisning, internationalt samarbejde, ordblindhed og nye pædagogiske metoder. Frem til sommer udbydes der omkring 80 kurser.

Der findes en oversigt over kurserne i Comenius/Grundtvig Course Database på

<http://comcdb.programkontoret.se>. Her er det er muligt at søge på tema, målgruppe, land, sprog, tidspunkt for kurset eller specifikt på voksenuddannelse, hvis man søger på "Adult Education" under "Education Level". Siden findes kun på engelsk.

Skulle man være interesseret i at deltage i efteruddannelsesaktivitet under Grundtvig-programmet, skal man hurtigst muligt henvende sig til kursets kontaktperson, derefter kan man søge om tilskud til rejse, ophold og kursusgebyr. Gennemsnitstilskuddet er på ca. 11.000 kr.

Hvem kan søge stipendium?

Det grundlæggende krav er, at ansøgere skal beskæftige sig med voksenuddannelse, så alle der arbejder med undervisning og livslang læring for voksne, kan ansøge om tilskud til efteruddannelsesaktiviteter i udlandet. Dette gælder undervisere, vejledere, ledere og andre former for formidlingspersonale, der har ansættelse ved VUC-kurser, oplysningsforbund, folkehøjskoler, universiteter, lokale og regionale myndigheder, fonde, fagforeninger, kulturinstitutioner osv.

Læs mere om efteruddannelse under Grundtvig-programmet på <http://www.ciriusonline.dk/visartikel.asp?Id=725>. Her kan man også hente ansøgningsskema og vejledning.

Uddannelse for Alle - Offentlig Høring

Tirsdag den 18. marts blev der afholdt en offentlig høring, hvor EP udvalget for udvikling og samarbejde var initiativtagerne. De øvrige tilstedeværende var repræsentanter fra Education International (EI), The Global Campaign for Education (GCE), Human Development Network og Kommissionen.

Emnet på dagsorden var opfølgning og status på Dakar verdenskonferencen i april 2000,

hvor regeringer og organisationer forpligtede sig til at tilbyde Uddannelse for Alle i år 2015 og lighed i uddannelse inden år 2005 under betegnelsen Dakar rammeprogrammet. Ved konferencen fik UNESCO tildelt mandat til at koordinere den fornyede indsats for Uddannelse for Alle.

Parlamentet

Fra Parlamentets side blev der generelt lagt vægt på, at indsatsen og opfølgningen på uddannelsesområdet siden Dakar verdenskonferencen ikke har været fyldestgørende. Indholdet af selve Dakar rammeprogrammet mangler at blive omsat til konkret handling, så for at genopfriske og gennemgå holdningerne til emnet, vil udvalget udarbejde en ny betænkning, som efterfølger til betænkningen i 2002 ang. grunduddannelse i udviklingslande. Endvidere blev der peget på, at uddannelse er grundstenen til vedvarende fred, og derfor er det vigtigt at investere i uddannelse. Det nuværende samlede budget for uddannelse ligger på 4% , hvor udvalget gerne så tallet hævet til 8% for ikke at underprioritere uddannelsesfaktoren.

EI

EI satte fokus på uddannelsespolitikken i Afrika - nærmere specifikt om lærernes rolle i den sammenhæng. Selvom der godt nok er brugt mange penge på uddannelse i Afrika, så er der stadig faktorer, der er hæmmende for at uddannelsessystemet fungerer optimalt. De vigtigste faktorer nævnt i den forbindelse var udbredelsen af AIDS blandt lærere, nationalgæld, analfabetisme og fattigdom. For at komme disse og andre problemer på uddannelsesområdet til livs, blev der opfordret til, at lærerne skal være de centrale aktører - de skal være rollemodeller og være med til at styre tingene. De skal have større ansvarlighed og bør involveres i styringen af skolerne og uddannelsespolitikken konkluderede EI.

GCE

GCE havde punkter om børnearbejde og

analfabetisme som en hindring for uddannelse på programmet. Forskelsbehandling af drenge og piger blev også nævnt, hvor GCE savner en opprioritering af uddannelse for piger, sådan at alle får lige muligheder inden år 2005. GCE understregede, at der er iværksat programmer og konkrete projekter herunder Fast Track Initiativet, men der mangler koordinering af programmerne og processen går derved for langsomt. Der blev også fra GCE's side sat spørgsmålstejn ved tidsfristen i 2015 om Uddannelse til Alle - hvorfor ikke også have 2005 som tidsfrist for denne målsætning?

Human Development Network

Human Development Network talte bl.a. om Fast Track initiativet og målsætninger opstillet på Dakar verdenskonferencen. Der var bekymring for om målet i 2015, som lover at tilbyde Uddannelse for Alle, vil blive opnået inden for den fastsatte tidsfrist. Som forslag til fremskyndelse af processen var bl.a. reducere af elever i klassen. Endvidere blev der også nævnt at børnedødeligheden som følge af underernæring og AIDS er stigende. Så vigtige prioriteter ifølge Human Development Network er sundhed og uddannelse, da de er ensbetydende med økonomisk vækst.

Kommissionen

Kommissionen var enige med de andre parter i, at det er vigtigt, at politikken tilpasses til de enkelte programmer og at pengene bliver brugt rigtigt. I øvrigt blev der fra Kommissionens side pointeret, at de er opmærksomme på de forskellige problemstillinger, der blev berørt. Der var således villighed til at ændre på budgettet og øge forpligtelserne i Fast Track initiativet. Generelt går hele processen om at fremme Uddannelse for Alle i den rigtige retning - selvom det går langsomt påpegede Kommissionen.

Nærmere information om Uddannelse for Alle finder man på hjemmesiden:
www.europeforeducation.org